

Úvodní pedagogický kurz s praxí

**Informace pro učitele,
kteří se podílejí na realizaci výuky studentů
oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ**

PhDr. Jana Kargerová, Ph.D.
Mgr. Petr Tichý

Text vznikl ve spolupráci Katedry primární pedagogiky PedF UK a ZŠ a MŠ Lyčkovo nám. 6, Praha 8

2017

Náplň kurzu a jeho organizace

Skupina studentů hospituje pod vedením vyučujícího z pedagogické fakulty v jedné základní škole. Studenti v menších skupinách hospitují ve třídách 1. stupně, diskutují s třídními učiteli a vedením školy. Účastní se reflektivních seminářů. Plní dílčí úkoly stanovené vedoucím praxe. V závěru praxe je studentům umožněno realizovat samostatné řízení vybrané aktivity, popř. části vyučovací hodiny (výukové jednotky) na základě předem konzultované přípravy.

Smysl týdenní úvodní praxe

Umožnit začínajícím studentům učitelství I. stupně poznat školní práci v plném rozsahu. Motivovat budoucího učitele - kolegu k práci, která jej čeká.

S čím studenty seznámit

Běžný provoz třídy.
Základní třídní dokumentace. Způsoby vedení výuky. Řízení práce žáků.
Třídní rituály. Způsob komunikace s rodinami žáků. Výzdoba třídy...

Rozsah praxe

Jeden týden se skupina studentů účastní vyučování dle rozvrhu třídy + reflektivní setkání s třídním učitelem.

Činnosti usnadňující integraci studentů

Představení, vyprávění o sobě, hra se jmény, rozdávání sešitů. U prvňáků sestavování jmen studentů z písmenek. Zakomponování „praxe“ do obsahu vyučování: diktát nebo slohová práce na téma „Máme návštěvu“, matematické příklady s počtem studentů...

Co studentům poskytnout

Reflektivní půlhodinku po výukovém dopoledni – jako platformu sdílení, kolegiálního předávání zkušeností (třídní učitel a skupinka studentů).

Co po studentech vyžadovat

Aktivní pozorování třídního života. Reflexe školní práce, formulování postojů studenta. Časově omezený a předem naplánovaný pedagogický výstup - student odučí téma, hodinu dle dohody s třídním učitelem...

Co praxe znamená pro studenty

Pro studenty primární pedagogiky je tato praxe vstupní zkušeností v jejich profesní dráze. Může je buďto nadchnout, nebo definitivně odradit!

Ze zpětných vazeb studentů, kteří absolvovali tento typ praxe, vyplývá, že má její průběh pro jejich další studium a profesní dráhu zásadní význam!

Pro inspiraci uvádíme návrh týdenního plánu praxe:

PLÁN TÝDENNÍ PRAXE (návrh)

Pondělí

Praxe většinou začíná **seminářem s ředitelem**. Poté studenti (ve skupinkách cca po čtyřech) přecházejí do „svých“ tříd, v nichž budou přítomni celý týden. Studenty přivítejme, **představme jmény žákům** a nechme je **sžívat se s třídou**. Připravme jim místo - nejlépe vzadu ve třídě **u samostatné lavice**, aby si mohli psát poznámky. Po odchodu žáků jim v krátkosti nastiňme, co je v týdnu čeká.

Úterý

Studenti o sobě dětem řeknou **pár slov...** (nejlépe v kroužku na koberci). Je dobré, když se žáci studentů po představení sami ptají na to, co je zajímavé (studium, zvířata, zájmy...). Rovněž žáci by se měli studentům **představit** - stačí **jmény**, příp. nějakou zajímavostí, nejoblíbenější činností.

Studentům ráno na stolek připravme **portfolio třídy, třídní knihu, učebnice, sešity, fotografie** školní práce a další **dokumenty** pro seznámení se školní prací.

Středa

Studenty zapojme v rámci běžné práce třídy. Vhodné integrační činnosti: Rozdávání sešitů, dopomoc žákům s obtížnějšími cvičeními (studenti obcházejí lavice). Hry a povídání s žáky o přestávkách. Jiné pomocné práce v průběhu výuky.

Čtvrtek a Pátek

Studentům zadejme přípravu nějaké časově ohraničené činnosti s žáky (např. početní soutěž v matematice, hra při tělocviku...). Studenti by měli **vyučovat hodinu dle dohody** s učitelem (buďto sami, nebo ve dvojici).

Je nezbytné, aby po výuce vždy následovala **reflexe**. Studenty potěší, dostanou-li hodnocení **napsané**, byť by mělo obsahovat jenom pár bodů.

Pokud je vidět upřímná snaha studenta, je naprosto nezbytné, aby na jeho vyučovací aktivitu učitel reagoval pochválením.

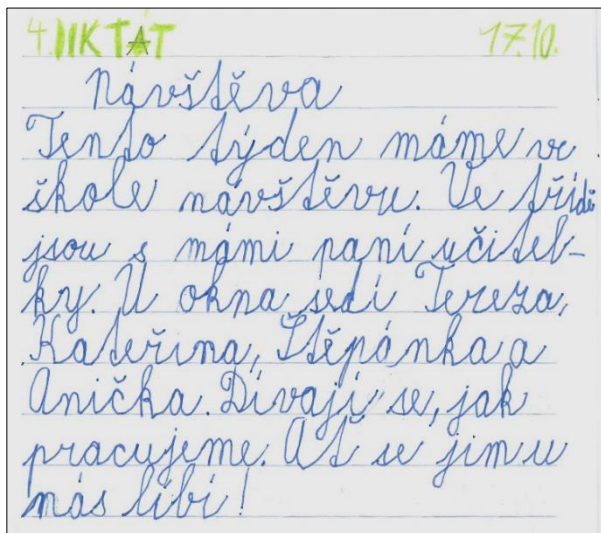
V mnoha případech se totiž jedná o vůbec první „oficiální“ zhodnocení jejich pedagogické práce. Může budoucího učitele nastartovat, nebo jej „pohřbít“.

Pro hodnocení je možné použít formulář, který tvoří poslední stranu tohoto textu.

Praxe by měla být důstojně uzavřena, studenti by se měli rozloučit s žáky třídy. Je vhodné, aby studenti mohli s učitelem po posledním vyučování ještě zažitých pět dní zreflektovat při společném posezení (30 minut).

Mezi činnosti, které usnadní a značně urychlí integraci studentů do školní práce třídy, patří i oživení zadávaných úkolů v hodinách. Přítomnost studentů se tak tematicky stává středem školní práce. Pro ilustraci několik příkladů.

Český jazyk (diktát pro 2. ročník):

Matematika (slovní úloha, 3. ročník):

a) Do naší třídy docházejí čtyři paní učitelky. Kolik písmen potřebujeme na napsání všech jejich křestních jmen?

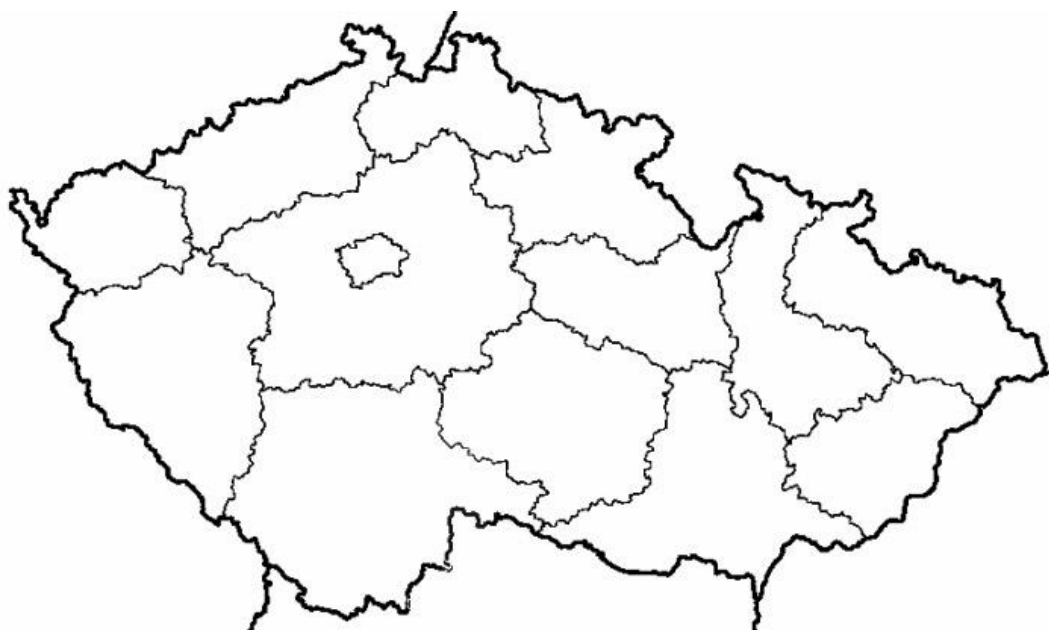
Lenka, Eva, Aneta, Kateřina

b) Kolik prstýnků mají dohromady paní učitelky, pokud má každá na ruku tři prsteny?

...

Vlastivěda (orientace na mapě, 4. ročník):

Zakresli do slepé mapy ČR, odkud paní učitelky pocházejí. Lenka a Eva jsou z **Prahy**, Aneta z **Liberce** a Kateřina z **Litomyšle**. Kdo z paní učitelek bydlí nejvýchodněji, nejseverněji...?

Kontrolu zadaných cvičení se nebojme svěřit přímo studentům!

Inspirovat učitele vedoucího praxi mohou i tyto autentické záběry pořízené při praxi v 1. a 2. ročníku na pražské ZŠ:

Ukázka hodnocení hodiny odučené studenty na praxi:

Hodnocení vyučovací hodiny studenta/-ky PedF UK v Praze

Školní rok 2016/2017

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATERSKÁ ŠKOLA
Lyčkovo náměstí 6, Praha 3 – Karlín
IČO: 604 33 230
Mgr. Jan KORDA, ředitel školy
tel.: 221 779 670, 602 286 973
fax.: 221 779 672
email: reditel@zs-ln.cz, www.zs-ln.cz

2.

Datum: ÚT 2. květen 2017

Vyuč. hodina: 3. (10⁰⁰ - 45) + 4. a kousek 5.

Třída I. C Jméno studenta/-ky: Michaela P. + Larana M. + Lucie S.

Předmět: PRVOUKA, PRACOVNÍ ČINNOSTI Téma / cíl hodiny: MLÁDATA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT (celodenní téma)

PRŮBĚH HODINY	KLADY VÝUKY	K ZAMYŠLENÍ...
<p>1. ZAHAJENÍ - NAVAŽENÍ NA PŘEDCH. DVĚ HODINY</p> <p>2. PANTOMIMA</p> <p>3. KRÍŽOVKA - společné luštění</p> <p>4. OPAKOVÁNÍ POPLE CVIČEBNICE</p> <p>5. PROJEKCE VIDEO „Práci sejmou“</p>	<p>DĚTI PŘEDSTAVUJÍ ZVÍŘATA</p> <p>Opakování mládat: JEHNĚ KŮZLE SELE TELE KOTĚ HRIBĚ ŠTĚNĚ HOUSE KURĚ</p> <p>Důležitá fáze!</p> <p>Nový pojem: ♂ SAMEC ♀ SAMICE</p> <p>Každý žák dostal obrázek, zvěřed, obrázek vybarvil, vystříhl a umístil do společného podkladu (polyptyren).</p> <p>FARMA I.C</p>	<p>TAVENKA: NAŠI KAMARÁDI NA DVORKU</p> <p>TVRDSÍ PAPIR?</p>
<p>1. REKAPITULACE → Doplnění názvu mládat</p> <p>2. VÝROBA MAKETY FARMY</p>		
<p>ZÁVĚR OPAKOVACÍ TESTIK</p> <p>Shrnulí nad farmou... Výborný nápad!</p>		

BYLO ZNÁT VAŠE ZAUJETÍ,

DĚVČATA, DĚKUJEME ZA FARMU!

Třída I. C, 25 žáků (12 hochů a 13 dívek), tř. učitel Mgr. Petr Tichý

Petr Tichý

Na další stránce následuje univerzální formulář ↓, který je možno k hodnocení studentského pedagogického výstupu využít.

Děkujeme Vám, že se podílíte na úspěšném startu profesní dráhy našich budoucích kolegů.

Příležitost, kterou díky Vám studenti dostávají, je pro ně nenahraditelná!

Hodnocení vyučovací hodiny studenta/-ky PedF UK v Praze

ZŠ: _____

Jméno studenta/-ky: _____

Datum: _____ Třída: _____ Pořadí hodiny v rozvrhu: 1. 2. 3. 4. 5. 6.

Vyučovací předmět: Čj Aj Prv M Hv Vv Pč Tv Počet žáků ve třídě: _____

Téma / cíl hodiny: _____

PRŮBĚH HODINY <i>Popis činností v bodech</i>	KLADY VÝUKY <i>Nápaditost, improvizace</i>	K ZAMYŠLENÍ <i>Co by šlo udělat jinak, lépe...</i>

Vzkaz studentovi: